

Kronika Katedry Nauk Historycznoprawnych Wydziału Prawa Uniwersytetu w Białymstoku (rok 2009)

PUBLIKACJE

W 2009 r. ukazała się drukiem rozprawa habilitacyjna Piotra Niczyporka *Prywatnoprawna ochrona dziecka poczętego w prawie rzymskim*. Ponadto w formie książkowej zostały opublikowane rozprawy doktorskie Karola Kuźmicza (*Immanuel Kant jako inspirator polskiej filozofii prawa w okresie 1918–1950*) oraz Ireneusza S. Grata (*Stanowisko prawnonaturalne Czesława Strzeszeskiego na tle poglądów filozoficznoprawnych polskich tomistów pod drugiej wojnie światowej*).

Piotr Fiedorczyk, Karol Kuźmicz i Marcin Łysko są współautorami rozdziału pt. *Historia administracji* ogólnopolskiego podręcznika *Nauka administracji* pod red. B. Kudryckiej, B. Guy Petersa, P. J. Suwaj, Warszawa 2009 (wydawnictwo Wolters Kluwer).

W 2009 r. pracownicy Katedry byli autorami kilkunastu artykułów naukowych opublikowanych w czasopismach ogólnopolskich. Na łamach „Czasopisma Prawno-Historycznego” zamieszczono artykuł recenzyjny Marcina Łysko i Diany Maksimiuk (*Pierwsze lata ludowej sprawiedliwości. Uwagi o książce Anny Machnikowskiej. Wymiar sprawiedliwości w Polsce w latach 1944–1950*, CPH 2009, tom LXI, z. 1). Z kolei Piotr Fiedorczyk opublikował artykuł *Radzieckie prawo rodzinne jako przedmiot recepcji w Polsce i innych państwach Europy Środkowo-Wschodniej* w XXXI tomie „Studiów nad Faszyzmem i Zbrodniami Hitlerowskimi”. Ponadto publikacje jego autorstwa zostały zamieszczone w księgach pamiątkowych poświęconych wybitnym postaciom nauk historycznoprawnych:

- *Wytyczne Sądu Najwyższego dotyczące wykładni przepisów kodeksu rodzinnego z 1950 r.*, [w:] *Świat, Europa, mała ojczyzna. Studia ofiarowane Profesorowi Stanisławowi Grodzkiemu w 80-lecie urodzin*, red. M. Małecki, Bielsko-Biała 2009;
- *Czechosłowacka droga do kodyfikacji prawa rodzinnego 1919–1949. Z dziejów współpracy z Polską*, [w:] *Państwo, prawo, społeczeństwo w dziejach Europy Środkowej. Księga jubileuszowa dedykowana Profesorowi Józefowi Ciągwie w siedemdziesięciolecie urodzin*, red. A. Lityński i in., Katowice–Kraków 2009.

W ramach materiałów pokonferencyjnych zostały opublikowane referaty następujących pracowników Katedry:

- Piotra Fiedorczyka (*Struktura organizacyjna i pracownicy białostockiej Delegatury Komisji Specjalnej do Walki z Nadużyciami i Szkodnictwem Gospodarczym (1945–1954)*, [w:] *Polska północno-wschodnia w okresie stalinizmu – spojrzenie z perspektywy półwiecza*, red. K. Sychowicz, E. Świętochowska-Bobowik, W. F. Wilczewski, Białystok–Warszawa 2009);
- Krzysztofa Szczygielskiego (*Christian emperors' attitude towards concubinage*, [w:] *Person and Family in Roman law and in tradition of European law*, red. S. Tafaro, O. Bucci, F. Lempa, Taranto–Warszawa 2009);
- Marcina Łysko (*System kar w prawie wykroczeń Polski Ludowej*, [w:] *Culpa et poena. Z dziejów prawa karnego*, red. M. Mikuła, Kraków 2009);
- Karola Kuźmicza (*Problem winy i kary w teorii karnej Edmunda Krzemuńskiego*, [w:] *Culpa et poena. Z dziejów prawa karnego*, red. M. Mikuła, Kraków 2009; *O potrzebie nauczania filozofii prawa w Polsce*, [w:] *Edukacja społeczeństwa w XXI wieku*, red. S. Kunikowski i A. Kryniecka-Piotrak, Warszawa 2009; *Jednostka a totalitaryzm. Czy filozofowie przyczynili się do narodzin systemów totalitarnych?*, [w:] *Człowiek przeciwko człowiekowi. Filozofia, polityka i prawo a systemy totalitarne*, red. I. S. Grat, Białystok 2009; *Demokracja jako zadanie do spełnienia*, [w:] *Demokracja w XXI wieku*, red. M. Szyszkowska, Warszawa 2009; *Filozoficznoprawne przesłanki alterglobalizacji*, [w:] *Zachód w globalnej i regionalnej polityce międzynarodowej*, red. E. Kuźelewska i A. R. Bartnicki, Toruń 2009);
- Diany Maksimiuk (*Problem chuligaństwa w pracach nad projektem kodeksu karnego PRL w latach 1950–1956*, [w:] *Letnia Szkoła Historii Najnowszej 2008. Referaty*, red. M. Bielak i Ł. Kamiński, Warszawa 2009).

W roku 2009 ukazały się dwa tomy zeszytów zakładowych „Miscellanea Historico-Iuridica” – siódmy i ósmy, obecnie trwają prace nad kolejnym zeszytem.

UDZIAŁ W KONFERENCJACH NAUKOWYCH

Pracownicy Katedry brali czynny udział w krajowych i zagranicznych konferencjach naukowych. Marcin Łysko uczestniczył w organizowanym przez Max-Planck Insitut für europäische Rechtsgeschichte we Frankfurcie nad Menem Letnim Kursie Historii Prawa (Sommerkurs für europäische Rechtsgeschichte), który odbył się w dniach 12–17 lipca 2009 r. Wygłosił tam referat w języku niemieckim pt. *Die Entwicklung der Rechtspflege im Verwaltungsstrafrecht in Polen nach dem Zweiten Weltkrieg*. 7–9 czerwca 2009 r. Piotr Fiedorczyk brał udział w konferencji Międzynarodowego Stowarzyszenia Prawa Rodzinnego (International Society of Family Law) w Tel Awiwie zatytułowanej „Family Law in

a Multicultural Environment: Civil and Religious Law in Family Matters”. Wystąpił z referatem *The Catholic Church and the Reform of Family Law in 20th Century Poland*. Z kolei od 18 do 19 listopada 2009 r. uczestniczył w konferencji „Sbližování a rozcházení českého, slovenského a polského rodinného práva”, która miała miejsce w czeskim Brnie. Wygłosił tam referat *Współpraca polsko-czechosłowacka w dziedzinie prawa rodzinnego w latach 1948–1950*. Sprawozdanie z tej konferencji wraz z notką o udziale Piotra Fiedorczyka ukazało się w czasopiśmie „Právník” 2010, nr 3 w postaci informacji Z. Králičkovéj, *Zpráva z mezinárodní konference „Sbližování a rozcházení českého, slovenského a polského rodinného práva”*.

Uczestnicząc w projekcie badawczym Unii Europejskiej „The Common Core of European Private Law”, Piotr Fiedorczyk wziął udział jako tzw. National Reporter w dziale: Duties of Care and Duties of Cash in Family Law w międzynarodowej konferencji, która odbyła się w Turynie 26 i 27 czerwca 2009 r.

Krzysztof Szczygilewski na międzynarodowej konferencji naukowej „Zagadnienia aktualne historii państwa i prawa krajów Centralno-Wschodniej Europy (Lwów 24–25 kwietnia 2009 r.) wygłosił referat pt. *Z badań nad prawem rzymskim na Uniwersytecie Stefana Batorego w Wilnie*. Z kolei podczas konferencji „Godność – od prawa rzymskiego do Karty z Nicei”, która odbyła się w Tarento–Monopoli w dniach 13–15 maja 2009 r., wystąpił z referatem w języku angielskim zatytułowanym *Poszanowanie godności osobistej niewolników w prawie rzymskim*. Przy okazji pobytu na konferencji odwiedził Wydział Prawa Uniwersytetu w Bari, gdzie wygłosił wykład w języku angielskim: *Respect for dignity of slaves in Roman law*.

W konferencjach naukowych na szczeblu ogólnopolskim najczęściej uczestniczył Karol Kuźmicz; wystąpił na:

- Konferencji Pacyfistycznego Stowarzyszenia Wolnej Myśli oraz Stowarzyszenia Społeczno-Kulturalnego „Kuźnica” pt. *Wpływ wyznań religijnych na kształtowanie społeczeństwa obywatelskiego w duchu pokoju* (Tarnów 6–7 marca 2009 r.) z referatem *Pokój z punktu widzenia filozoficzno-prawnego*;
- Konferencji Pacyfistycznego Stowarzyszenia Wolnej Myśli, Stowarzyszenia Kultury Europejskiej (SEC) oraz Fundacji im. Róży Luksemburg „Instytucje hierarchiczne w państwie demokratycznym XXI wieku” (Nałęczów 23–24 marca 2009 r.) z referatem *Hierarchia praw*;
- VI Konferencji Naukowej Studenckiego Koła Filozofii Prawa, Studenckiego Koła Miłośników Prawa i Kultury Antycznej, Studenckiego Koła Naukowego Teorii Społecznych oraz Koła Naukowego Cywilistów „Jednostka w społeczeństwie obywatelskim”, Białystok 23–24 kwietnia 2009 r. z referatem *Społeczeństwo obywatelskie jako realizowana utopia*;

- Konferencji Pacyfistycznego stowarzyszenia Wolnej Myśli „Wolność indywidualna i obywatelska”, Nałęczów 2–3 czerwca 2009 r., wygłaszając referat *Wolność według Kanta*;
- Ogólnopolskiej Konferencji „Demokracja w perspektywie jednostki”, Kuźnica na Helu 24–25 października 2009 r., prezentując referat *Człowiek w utopiach i antyutopiach*;
- VI Dniach Tischnerowskich organizowanych pod hasłem „Ambasadorowie kultury życia i nauki”, Białystok 3 grudnia 2009 r., z referatem *Czy prawo służy kulturze?*

Podczas posiedzenia Komitetu Nauk o Kulturze Antycznej Polskiej Akademii Nauk w Warszawie 30 września 2009 r. Krzysztof Szczygielski wystąpił z wykładem pt. *Profesor Franciszek Bossowski i prawo rzymskie na Uniwersytecie Stefana Batorego*. Diana Maksimiuk z kolei brała udział w III edycji organizowanej przez oddział warszawski Instytutu Pamięci Narodowej Letniej Szkole Historii Najnowszej (7–12 września 2009 r.), gdzie wystąpiła z referatem zatytułowanym *Rozliczanie stalinizmu – o odpowiedzialności sędziów za „łamanie praworządności” w dobie „odwilży” 1956 roku*.

STYPENDIA I WYJAZDY ZAGRANICZNE

W ramach programu Erasmus–Sokrates pracownicy Katedry wyjeżdżali na szkolenia do krajów Unii Europejskiej. W maju 2009 r. Marcin Łysko odbył praktykę w kancelarii adwokackiej Jörga Schindlera w Berlinie połączoną z badaniami nad prawem karno-administracyjnym Niemieckiej Republiki Demokratycznej.

Piotr Kołodko (marzec 2009) oraz dwukrotnie Piotr Niczyporuk (marzec i maj 2009) wyjeżdżali w celach szkoleniowych do Ośrodka Dokumentacji i Studium Pontyfikatu Papieża Jana Pawła II w Rzymie, łącząc wyjazdy z kwerendą na Università degli Studi di Roma „La Sapienza”.

Marcin Łysko